

حزب الله؛ د تأسيس موخي او اهداف

د نړئوال معروف او مشهور عرب ليكوال په زړه پوري تحليلي او څېړنيزه ليكنه ...

Ketabton.com

پېچوان: دكتور راغب الله جاني

ژباړه او لنډيز: محمد هاشم شاهين

حزب الله؛

د تأسيس موخي او اهداف

ليکوال: دكتور راغب السرجاني

ژباړه او لنډيز: محمد هاشم شاهين

د نړئوال معروف او مشهور عرب ليکوال په زړه پوري تحليلي او

څېړنيزه ليکنه ...

بسم الله الرحمن الرحيم

اسلامي امت په داسي حساسو شرايطو کې راگير وو او دئ، چې شايد په تاريخ کي به د ارتداد تر فتنې وروسته له داسي ستونزمن حالت سره نه وي مخ شوی، هر نوی تنظيم چې جوړ شي د مسلمانانو ډېره تمه وي چې مم کن دغه خلک د نېکمرغۍ زېږی ورسره راوړي، د امت د آزادۍ لپاره مؤثر ثابت شي او ناخوالو ته د پای ټکی کې ښودل شي، خو ورو ورو معلومه شي، چې هغه گوند هم د نورو زياترو گوندونو په څېر د اسلامي امت د وحدت پر خلاف د دښمن يوه نوې دسيسه وي. له عثماني خلافت نه وروسته په سلگونو تنظيمونه جوړ شول خو يو هم د دې جوگه نه شو او يا دې ته پرې ښودل شو چې د اسلامي امت رهبري پر غاړه واخلي، ډېری تنظيمونه خ و يوازي تر خپلي سيمي او قومونو پوري محدود پاته شول، د داعش په نوم چې کومه نوې ډله په ۲۰۰۲ م کال

کي رامنځته شوه، په ډېر سرعت سره ئې د سوريې او عراق ځيني ولايات فتح کړل، د ډېری مسلمانانو هيلې او اميدونه راوپاريدل چې دغه به هغه خلک وي چې د مسلمانانو سويو آوازونو ته لبيک ووايي خو ورو ورو پوه شول چې نه! يو ځل بيا مسلمانان دوکه شوي دي، د حزب الله تنظيم هم د يو ډېر ستر حزب (ځواک) په شکل کي راڅرگند شو، په پيل کي ئې ظاهراً دښمني د اسلام له ازلي دښمن (اسرائيل) سره اعلان کړه، او تر يو حده بريالي هم ول، عام مسلمانان ډېر ورته خوشاله و د لبنانيانو پر ژبه خو بل نوم نه وو، خو ورو ورو د ايران مغرضانه اهداف او پټ لاسونه څرگند شول چې د حزب الله له تاسيس نه په لبنان کي د دوی اصل مقصد د سُن يانو ټکول او په سيمه کي د يوه بل شېعې نظام جوړول وو، نه له يهودانو سره دښمني او د مظلومانو حمايت.

د سوريې تر جگړې نه مخکي لا ځيني عام مسلمانان په دې نه وو توانيدلي چې د حزب الله حقيقت درک کړي، ډېرو حسن نصرالله د نوموړي تنظيم مشر ته ډېر د قدر په سترگه کتل، تر داسي اندازې چې ډېر يو به ئې ويل چې دی د مسلمانانو خليفه دئ، خو ځينو بيا له پيله حتی له اسلام نه هم خارج بللی وو.

خو په حقايقو باندي د پوهېدلو لپاره بايد ځانونو ته د څو پوښتنو ځوابونه پيدا کړو...

د دې حزب حقيقت څه دئ؟! د چا په لاس جوړ او تاسيس شو او د کومو اهدافو لپاره؟! آیا دا مو ديني وجيبه ده چې له دوی نه دفاع وکړو؟! او که له دوی نه د مسلمانانو د ژغورلو په هڅه کي شو؟! او که د ځينو مسلمانانو په څېر خولې وتړو او له هر څه ويلو ډډه وکړو؟!

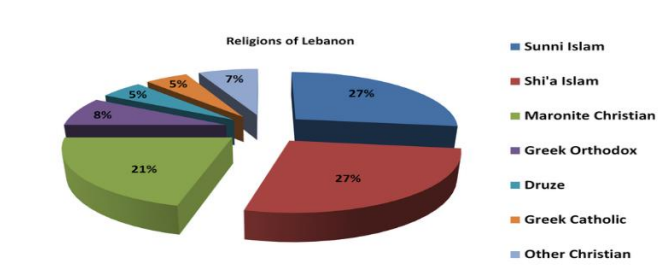
حزب الله څنگه رامنځته شو؟!

دې حزب د لومړي ځل لپاره له لبنان نه سر را اوچت کړ، لبنان يو داسي هيواد دی چې د نړۍ له ټولو هيوادونو نه جلا دئ، په دې لحاظ چې هلته ۱۸-قومونه ژوند کوي، د درجه بندۍ په لحاظ په لبنان کي درې ستر قوم

ونه آباد دي چي سنيان، شيعه گان، او عيسائيان دي، خو نوري زياتي ډلي هم شته چي ځانونه مسلمانان بولي خو له اسلامه بالکل خارج دي.

په ۱۹۲۰ م کي چي کله فرانسويان لبنان ته راغلل دا هڅې ئې پيل کړې چي دلته قومي تعصباتو ته لمن ووهي، د همدې هدف د ترلاسه کولو لپاره ئې د سياسي قدرت ډېري ونډه عيسائيانو ته ورکړه، خو د لبنان تر آزادي وروسته په ۱۹۴۳ م کي د نوي اساسي قانون له مخي، د صدارت څوکي عيسائيانو، د لومړي وزارت څوکي سنيانو او پارلماني رياست په رسمي ډول د شيعه وو حق وگرځېدو، دا قانون تر ۱۹۵۹ م پوري اجراء کېده البته تر دې د مه ټول حکومتي مرکزونه د مارونيانو (عيسايانو) په لاسونو کي وو.

د اوسنيو تحليلونو له مخي د لبنان د جمعيت ۲۷% سنيان، ۲۷% شيعه گان او ۲۱% ماروني عيسايان تشکي لوي، چي تر دوی وروسته ډرزيان د ۵% لبناني نفوس تشکيلوي.

د حزب الله او اسرائیلو د جگړي حقيقت:

د حزب الله جگړه له اسرائيل سره دا خبره ښه واضحه کوي چي شيعه گان نه د عقيدې، نه د جهاد في سبيل الله، او نه هم د فلسطين د آزادي لپاره له يهودانو سره جنگېدل بلکي د دوی مقصد دا وو چي په لبنان کي خپل تر کنترول لاندي سيمي چا ته پرې نږدي، ځکه اسرائيلو لومړی پر هغو سيمو بريد ترسره کړی وو چي د دوی تر تسلط او نفوذ لاندي وې، خو که همدغه حملې د سنيانو پر سيمه شوي وای دوی به هيڅکله د يهودانو خلاف نه وو جنگېدلي.

موسی صدر او د حزب الله ریښې:

راځو د قصې اصل ته ...

سنيانو اوشيعه گانو د لبنان د دولتي مراکزو نه لري(هغه مراکز چې د ماروني عيسايانو په واک کي ول او مارو نيان د فرانسې او ملگرو ملتونو له بشپړ حمايت نه هم برخمن ول) له يو بل سره ډېر ښه ژوند کاوه، خو په آخ ر کي دواړه لوري د خپل هويت د څرگندولو لپاره راپورته شول.

دا داسي وخت وو چې سنيان د عربي دولتونو د حاکمانو له پراخ حمايت نه برخمن شوي ول، مشران ئې درلود ل، خو بل طرف ته په ۱۹۵۹م کي د لومړي ځل لپاره يو با نفوذه مشر چې "موسی صدر" نومېده د لبنان پر ځ مکه قدم کېښود، شيعه هم سمدستي ورپسې روان شول.

موسی صدر په ۱۹۲۸م کي د ايران په قم ښار کي زېږېدلی وو، په همغه ښار کي ئې د شيعي مذهب زدکړي ترسر ه کړې، خو په ۱۹۵۹م کي لبنان ته راغی او هملته هستوگن شو.

موسی صدر د دوو اهدافو لپاره لبنان ته راغی:

لومړی هدف: دی د يوه شيعي ستېټ يا شيعي نظام د جوړولو لپاره لبنان ته راغلی وو، د ده هدف وو چې د شی عه مذهب د ټولو خرافاتو باوجود بايد د لبنان اساسي قانون جعفري فقهه وگرځول شي.

په دې باید خبر شو چې د لبنان شيعه گان هسي په نوم شيعه ول دوی حتی د خپل مذهب نه هم خبر نه ول.

دوهم هدف: چې موسی صدر ئې لبنان ته راوستی دا وو چې لبناني شيعه ډېر شتمن ول، دوی د خپلي شتمنی ۲٪ یا ۳٪ مراجعو ته ورکول؛ يعني هر قسم مراجع چې د دوی به خوښ ول، او په هغه ۳٪ به ئې ځان ته د هر قسم تصرف جواز ورکاوه، صدر همدغي گټی ته غلی وو.

د شيعي نظام جوړولو لپاره برنامہ رېزي:

موسی صدر د شيعی حکومت د جوړولو لپاره لبنان ته رالېږل شوی وو، دی ځکه د دې هدف لپاره انتخاب شو ی وو چې ايراني الاصله وو، د ايران اهدافو ته ژمن وو او د خیانت وېره ئې نه وه. او بل دا چې د نورو اخندانو خلاف ده له فارسي سره سره په عربي هم ښه خبري کولای شوې، د ده د انتخاب يو بل لامل دا هم وو چې ده د ميني(د ايراني انقلاب مشر چې فرانسويانو تر انقلاب وروسته په خپله شخصي طياره کي ايران ته راوستو، د ده په کتابونو کي د مؤمنانو مور حضرت عائشة صدیقه رض ته ډېر سپکاوی شوی دی. ژباړن) سره ډېر ښه روا بط درلودل، د دې ټولو باوجود د خميني زوی(احمد) د موسی صدر د خور د لور سره واده کړی وو، موسی ص در بيا د خميني له لمسی سره واده کړی وو، او بل لور ته مصطفی خميني د موسی صدر له نږدې ملگرو او دوس تانو څخه وو.

موسی صدر سمدستي د لبنان هغه سيمي ته کوچ وکړ چې اکثريت ئې د شيعه گانو وو، ده خپل کارونه پيل کړل ، پرته له دې چې مذهبي دعوت پيل کړي، په پيل کي ئې خدماتي کارونه پيل کړل، شفاخانې، له غريبانو سره مر رستي و شيعي مدارس ئې تأسيس کړل، د لبنان فوځ او دولت ډېر کمزوري وو ځکه ئې له ده نه د خدماتو د مر جع پوښتنه نه شوه کولای، موسی صدر داسي شخص وو چې له هر چا سره ئې نیک روابط ساتل، تر څو خپ

ل اصل هدف ته ورسېږي، دی په دې ښه پوهیده چې د ده اصل رقیبان سنیان دي، له عیسایانو سره دی څه نا څه جوړ جاری کولای شي خو له سنیانو سره کله هم نه!! دا خبره د یادونې وړ ده چې هغه وخت لبناني سنیان دین ته بالکل نه ول متوجه، له فکري لحاظه ځیني سوسیالیستان شوي ول او ځیني بیا سیکولر شوي وو.

موسی صدر ځان عیسایانو ته ډېر نږدې کړ، لکه څنګه چې دا واضحه خبره ده چې شیعیزم یوازي د اسلام له ا وصولو سره د تکر لپاره جوړ شوی، د دوی اصل هدف د اسلام د ریښتني قصې ردول دي، د اصحابو رض ردو ل، د اسلامي نظام د عملي ژوند نه کرکه پیدا کول، خلاصه دوی د سني مذهب ټول تاریخ ردوي، د دوی په وینا تر اوسه اسلامي حکومت نه دی قايم شوی. العیاذ باللّٰه

موسی صدر هغه وخت د "شارل حلو" د لبنان عیسایي جمهور رییس ملاقات ته ورغی، خو د مسلمانانو د اتحاد په پلمه د سنیانو رهبرانو ته نه ولاړو او نه ئې څه اهمیت ورکړ، شارل حلو پوه شو چې چې موسی صدر له سنیانو نه کرکه لري ځکه ئې ده ته غېږه پرانیستله، حتی په ۱۹۶۷م کی ئې د موسی صدر د حمایت لپاره له "مجلس اعلاي اسلامي شيعه" سره توافق وکړ، تر څو دوی د لبناني شيعه وو نمایندګان واوسي، حتی شارل حلو د اساسي قانون د مادې پر خلاف دوی ته اجازه ورکړه چې د دوی د تنظیم ستر مراجع دي په ایران او عراق کی وي.

دا تنظیم په کال ۱۹۶۹م کی تاسیس شو او صدر يې مشري پر غاړه واخيستله او یو کال وروسته نوموړی تنظیم یې د حکومت له لوری په رسمیت وپېژندل شو او لس میلیونه ډالر ئې د بودیچې لپاره ورته تصویب کړل.

موسی صدر امریکایان هم پرې نښودل، هغوی ته ئې وویل چې دی په شيعه ځوانانو کې د سوسیالیزم مخه نیسي، له امریکایانو سره د ده رابطه تر داسې ځایه ورسېدله چې د خميني ځیني پلویانو پر ده انتقاد وکړ، ځکه خميني د امریکا سر سرخت مخالف وو، امریکا بیا د ایران د شړل شوي شاه رضا شاه پهلوي پلویان ول.

خو يو دم د لبنان په جنوب کي نوي تغييرات رامنځته شول چي دا تغييرات نو د موسی صدر د غوښتنو خلاف وو، په ۱۹۷۰ م کي فلسطيني مهاجرين په اردن کي د قتل عام ښکار شول، چي نوموړي پيښه د تور دسمبر په ن وم شهرت لري، خو د الفتح د تنظيم په رهبري فلسطيني مهاجرين د لبنان جنوب ته منتقل شول، او دا د هغه څه خلاف ول چي شيعه وو غوښتل، ځکه فلسطينيان سنيان ول، همدا مهاجرين په لبنان کي د شيعي حکوم ت د تاسيس په وړاندې خنډ جوړېدلای شول، که څه هم د الفتح تنظيم سوسياليستي او سيکولر حزب وو او له اسلامي تعليماتو سره ئې هيڅ اړيکه نه وه.

موسی صدر د الفتح له تنظيم سره هغه وخت ځکه روابط خراب نه کړل چي ده غوښتل حزب الفتح د شيعه وو ځوانانو ته نظامي زدکړي ورکړي، تر څو ورسته دی وکولای شي چي يو نظامي شيعي تنظيم جوړ کړي، د ال فتح تنظيم هم د کمونستانو تر څنگ د يو بل حامی په لټه کي وو، نو ځکه هم د دوی تر منځ څه مشکل واقع ته نه شو.

حافظ الاسد د سوريي "ديکتاتور" جمهور رييس:

په ۱۹۷۱ م کي جنرال حافظ الأسد په سوريه کي واک ته ورسېدی، حافظ الاسد د نصيري علويانو له طائفې ن هروو، دا ډله که څه هم د سياسي سرشمېرنې له لحاظه مسلمانان گڼل کيږي، خو د عقايدو له نظره ډېر زيات خرافات او شرکيات کوي، دوی حضرت علی رضی الله عنه د الوهيت مقام ته رسوي، العياذ بالله، نو ځکه ئې مسلمانان نه شو بللای.

خو د دغه حقيقت باوجود موسی صدر فورا د حافظ الاسد په اړه فتوی جاري کړه، چي اسد ريښتيني مسلما ن دی، ده په خپله نوې فتوی کي مُشرک علويان شيعه وبلل! تر دې مخکي شيعي اخندانو پر علويانو د کفر ف توی ورکړې وه، د ده همدغه باطله فتوی د دې سبب شوه چي حافظ الاسد له ده سره روابط فعال کړي، هم

دې موسى صدر د ايراني اخندي دولت او اسد تر منځ رابطه جوړه كړه، حافظ الاسد مخكي د اخندانو پر ځل اف د رضا شاه پهلوی پلوي كوله خو وروسته ئې ځان د اخندانو توري چپنی ته وغورځاوه.

موسی صدر ته یوازې د شیعی نظام (ستېټ) جوړول مهم ول، هغه د كفر او اسلام غم نه كاوه، هر بانفوذ لاد يني به ئې شیعه باله، له خميني سره سره ئې د مسيحيانو، امريكايانو، سوري علويانو او حتی د الفتح له (تش په نوم) سني سيكولر تنظيم سره چې د سنيانو له ډلې نه بلل کېدی لاس يو كړ.

په جولای ۱۹۷۵ م کی ئې یوه نظامي څانگه د "أفواج المقاومة اللبنانية" په نوم جوړه كړه، چې مختصرا "امل" بلل کېده، رهبري ئې هم ده په غاړه واخيسته.

خو وخت لا نه وو تېر شوی چې ده فلسطینیانو ته شا ور وگرځوله، په ډېر شدت سره ئې د لبنان له جنوب نه د سني فلسطینانو وتل وغوښتل، ډېر ژر به وویئ چې ده څرنګه له ۱۹۸۵ م نه نیولې بیا تر ۱۹۸۸ م پوري د فل سطينيانو خلاف ظلم او تشدد پیل كړ.

تر دې وروسته لبنان د پرديو د لاسوهنو په مټ په ۱۹۷۵ م کی په داخلي جګړو كې رابښکېل شو، چې د وجوهات و د څېړلو لپاره ئې مستقل بحث ته اړتيا شته.

موسی صدر او ډېر دښمنان يې، بالاخره موسى صدر تری تم (ورک) شو:

د موسى صدر په توسط د "مجلس اعلاى شيعه" او "حزب امل" افواج المقاومة اللبنانية" تر جوړېدلو وروس ته هغه په يو داسې ځواک بدل شوی وو چې نه باید په کمه سترګه ورته کتل شوي وای، نو ځکه ئې هم ډېری

خلک په اړه حساس شول. هغه هیڅکله خپل واک نه مخفي کاوه بلکي تل به ئې په زغرده ویل که مې غوښتني و نه منل شي، نو له خپلو ملگرو سره به د مالدارو خلکو پر مانيو هجوم ور وړم. هغه کله کله د خميني پر ځينو کارونو انتقاد پیل کړ ځکه ده د خپل مقصد د حصول په لار کې هر څه جایز بلل.

کله کله به ئې پرته له دې چې سیاست ئې د ایران له لوري سانسور شي، له نورو جهاني هیوادونو سره اړیکې پ راخولې، خميني یو ځل ځکه ډېر ورته په غصه شو چې دی ایران ته ولاړو او مخامخ ئې د "محمد رضا شاه" سره ولیدل تر څو هغه دولس اخندان چې د رضا شاه قاضیانو ئې د اعدام حکم صادر کړی وو راخلاص کړي.

دا کار ظاهراً د خميني له تگلاری خلاف وو، خو وروسته یو دم د موسی صدر او سوريې تر منځ اړیکې ترینګلي شوې چې دلیل ئې دا وو چې سوريه په ۱۹۷۷ م کال کې اسرائیلو ته د سادات له سفر وروسته، د همسایه گانو او امریکا تر سخت فشار لاندې راغله، سوريې تمه درلوده چې لبنان به ئې زورور حمایت وکړي، ځکه د سوريې ې فوځ په لبنان کې موجود وو.

حافظ الاسد د موسی صدر نه غوښتل چې د سوريې پرته نه باید له بل چا سره تړون ولري، خو صدر بیا پر ا سد ځکه بې باوره وو چې حالات د اسد په خلاف ډېر حساس ول، نو ځکه ئې د سوريې د ملګریتوب خلاف له نورو عربي هیوادونو سره اړیکې پراخي کړلې، په همدې وخت کې موسی صدر "کویت" او "الجزائر" ته سفرونه وکړل او بیا په اګست ۱۹۷۸ م کې "لېبیا" ته ولاړو، خو هلته یو عجیب کار وشو، لېبیا اعلان وکړ، چې په ۲۵ اګ ست ۱۹۷۸ م کې موسی صدر له لېبیا نه ووتی، خو له هغه وروسته موسی صدر د نړۍ په هیڅ کوټ کې ونه لید ل شو !!!

قصه واقعاً هم ډېره حیرانوونکې وه، موسی صدر ماشوم نه وو چې له هوایي میدان نه دي ورک شي، عام انسا ن هم نه وو چې کوم هیواد ته ولاړ شي او د هغه هیواد واکمنان دي ترې بې خبره وي، خو دا ښکاره خبره ده چې بومړی نیول شوی او بیا وژل شوی دی.

موسی صدر ډېر زیات دښمنان درلودل چې د ده د ترور ارمان ئې درلودو، د دوی په رأس کې ایرانی انقلابي اخن دان ول، ځکه په آخر کې موسی صدر دوی ته خنډ جوړولای شو، او یا بالاخره دوی د صدر له بغاوت نه وږېد ل، هغه کسان ئې هم دښمنان ول چې نه ئې غوښتل صدر له خمیني سره په قدرت او واک کې شریک شي، ځ که صدر د شیعه وو لپاره تر خمیني کم نه وو، په آخر کې له سوريې نه مخالفت هم کېدلای شي ده ته ضرر ر سولی وي خو لېبیا ځکه نه شو ملامتولی چې به انقلابینو سره ئې خواخوږي درلوده، په لبنان کې هم د ده زیات دښمنان ول، خو د صدر ورکېدل د هتله د مرگ په څیر یوه پېچلې معما شوه، هیڅ سیاستمدار ئې په اړه قط عي فیصلې ته ونه رسیدو.

یو کال وروسته به ایرانی انقلاب بریالی کېږي، رضا شاه به له واکه لرې کېږي، څلور کلونه وروسته به اسرائیلي پوځ د لبنان جنوبي سیمه اشغالوي، د دې هر څه په مقابل کې باید حزب الله ثابت پاته شي، تر څو د موسی صدر ایرانی پروژه ناکامه نه شي، خو دا پروژه څرنگه بریالی شوه؟! د آمل اردو په کوم سرنوشت اخته شوه؟! د شیعه وو پالېسي د لبنان په جنوب کې د فلسطیني مهاجرینو په اړه څه وه؟! د حسن نصر الله ستوری څنگه وځلېدو؟! حسن نصر په حقیقت کې څوک دی؟! فکار او عقاید ئې څه دي؟!

دا بېل بحث دی، مخته به روښانه شي، ان شاء الله

د ایران په اړه د عباس موسوي او حسن نصر الله ستراتیژی:

په دغه حساسو او سختو شرائطو کې دوه کسان ول چې په نجف کې ئې د شیعه وو عقائد او علوم لوستي وو، دوی لبنان ته راوگرځېدل، دا دوه نفره چې د موسی صدر د مذهبي اصولو په ساتلو کې تر ټولو مخکښ ول، ع باس موسوي او حسن نصر الله وو، دوی دواړه په ډېر تلوار سره په حزب الله کې شامل شوه او د امل په نظام

ي خانگه کي ئې ډېر حساس پوستونه په برخه شول، په داسي حال کي چي هغه وخت د حسن نصر الله عمر ب س ۱۸ اتلس کاله وو، نو ښکاره ده چي دا هر څه د ايران په توسط ترسره کېدل نو ويلاى شو چي د موسى صد ر ترور هم د ايران توطئه وه.

په ۱۹۷۹ م کي د ايران اخندي انقلاب بريالى شو، رضا شاه له ايرانه کوچ وکړ، خميني د فرانسويانو په طياره ک ي له پاریس نه تهران ته راوستل شو، او د ايران د واک پر گدی کېښنول شو، ده خپل ټول رقيبان له خانه لر ي کړل، ټول هغه خلک چي د ده د انقلاب د بريا لپاره ئې هڅي کړي وې له صحنې نه په يو او بل نوم گوبښه کړل شول چي په هغوى کي ايراني سنيان هم شامل ول، ده له سنيانو سره د هغوى د حقوقو وعده کړې وه، خو پر ټول واک ئې قبضه وکړه، ايرانيانو گومان کاوه چي د انقلاب تر بريا وروسته به دى قلم ته ولاړ شي او واک به بل منتخب کس ته پرېږدي، خو د څوکى شوق او خوند خميني ته د قلم د تگ اجازه ورنه کړه بلکي په تهران کي پاته شو.

کوم وخت چي ايران آرام شو، خميني د عراق او لبنان په لور متوجه شو، ځکه دا دواړه سيمى يوازيني ځايونه ول چي هلته له ايران پرته تر ټولو زيات شيعه گان مېشت ول، خو په عراق کي د ده لپاره اوضاع ډېره خطرناک ه او بحراني وه، صدام حسين هر څه په اوسپنيز مټ کي مضبوط نيولي وو او خميني ۱۴ کاله هلته پاته شوى هم وو، هغه ته د صدام قوت او غصه ښه معلومه وه، خو د ۱۴ کلونو تېرولو وروسته خميني مجبور شوى وو چي پاریس ته کډه په شا کړي، دى ډېر ښه پوهېده چي شيعي ډلي هيڅکله نه شي کولای د صدام په موجوديت کي نظام ته تغيير ورکړي، په همدې دليل دى عراق ته د اته کلني جگړي لپاره ننوت، خو د خرم شهر له بيا نيو لو وروسته هم د جگړي ختمولو ته تيار نه شو او د ۵۹۸ فرمان يا تړون تر لاسليک وروسته هم د يو کال لپاره وجنگېدى.

خو په لبنان کي بيا يوازي يوې ډلې د ده پلان پر مخ بيولى شو، هلته شيعه گان آزاد ول. د ده لپاره واحد کار دا و و چي هلته د ايران گټو ته يو وفادار شخص ولېږدوې، خميني د دې عملياتو لپاره همدا خپل دوه مريدان نصر الله او موسوي ولېږل، خو د امل مشري لا هم د "نبیه بري" سيکولر په لاس کي وه.

بالاخره په ۱۹۸۱ م کی څلورم کنفرانس په دې اړه جوړ شو تر څو دوی خپلمنځي اختلافات ختم کړي، چې په همدې خاطر ئې "نبیه بري" د امل پر مشرۍ او عباس موسوي ئې د ده معاون وټاکه، د لبنان په جنوب کې دا د ایران لپاره ډېره ستره بریا او لاسته راوړنه وه.

د لبنان پر جنوبي سیمه د صهیونیستانو تېری او د شيعي تنظیمونو دریځ:

د جون د میاشتي په ۶ تاریخ د ۱۹۸۲ م کال داسې څه پېښه وشوه چې هیچا ئې هیله او انتظار نه درلودو، په ناڅاپي شکل سره اسرائیلو د لبنان مکمله جنوبي سیمه اشغال کړه او حتی تر بیروت په پوري ورسېدل، د صهیونیستانو ظاهراً دا هدف وو چې یاسر عرفات، الفتح تنظیم او د نورو مسلحو گوندونو افراد له لبنان نه وباسي، اسرائیلیانو او لبناني نصاراو په گډه د فلسطینیانو د ویستلو لپاره هلې ځلې پیل کړې، په دې جگړه کې ډېر فلسطینیان د دوی په لاسونو ووژل شول، چې مهمه پېښه ئې د صبرا او شاتیلا وه چې په دې پېښه کې درې زره فلسطینیان قتل عام شول او صهیونیستان او مارونیان په دې وتوانېدل چې فلسطینیان د بیروت او جنوبي ل بنان نه وباسي.

دا پېښه د لبناني شيعه وو په گټه وه، دوی له ډېرې مودې نه د فلسطیني مهاجرینو د وتلو په هڅه کې وو، تر څو و جنوبي لبنان د دوی د آزادی لپاره خالي وي او وروسته له همدې سیمې نه د شيعي دولت د جوړولو غږ اوچت کړي، خو صهیونیستانو د فلسطینیانو د ویستلو وروسته خپلې قرارگاوي خوشی نه کړې، بلکې د لبنان اشغال ته ئې دوام ورکړ. همدا دلیل شو چې شيعه تنظیم "حزب الله" د اسرائیلو پر خلاف وسله وال مقاومت پیل کړي، نو ځکه ویلای شو چې د دوی هدف اسلام نه بلکې د یوه شيعي دولت جوړول دي.

د حسن نصر الله د ستوري ځلېدل:

ډېری مسلمانان پرته له دې چې تحقیق وکړي، په دغسې سترو مسائلو کې له انساني عاطفې او ترحم نه کار اخلي او یو ستر جرم/جنایت ته د اشتباه او تېروتنې په سترګه ګوري، هیڅ د حقیقت په روښانولو باندي ځان نه ستړی کوي، چې د دې کار پایله د ده خپله تېروتنه او اشتباه وي او په پای کې چې کله په مصیبت اخته شي، بیا له پښیمانی پرته بل څه لاس ته نه ورځي.

موسی صدر چې د قم او نجف نه لبنان ته را ستون شو نو وروسته ئې ټول شیعې ګان په یو ځای را غونډ کړل، داسې منسجمه ټولنه ئې ترې جوړه کړه چې په راتلونکي وخت کې د یو مستقل حکومت جوړولو وړتیا ولري، صدر د مجلس اعلاي شیعیان له جوړولو وروسته له نظامي اړخ نه غافل نه شو بلکې د "امل" فوځي څانګه ئې هم تاسیس کړه، له مسیحیانو سره ئې قوي روابط وپالل، خو دی د واک زیاتېدلو وروسته له خپلو حامیانو او بادارانو سره په ټکر کې راغی، ځکه ده ته یوازې د هغوی حمایت کافي نه و، خو اخندانو بیا د ده آزادي نه غوښتله. د ده او اسد اختلاف هم یو د دغو دلایلو نه وو.

لبناني شیعې وو تر ده وروسته د ده د خلا ډکولو لپاره "عبدالامیر قبلان" چې د ده په ژوند کې د نوموړي تنظیم نایب وو د یاد تنظیم مشر وټاکه، په داسې حال کې چې د ده ځای لا خالي پاته وو، وروسته دوی د لبنان یوه "شيعه عالم" محمد حسین نصرالله ته ورسېدل، دا داسې وخت و چې د دوی نظامي څانګه په مکمله توګه بحران یې شوې وه، د دې ډلې غړي پر دوو برخو وېشل شوي وو.

لومړۍ ډلې (سیکولرو شیعې ګانو) غوښتل چې دا تنظیم پرته له مذهبي قواعدو (اثني عشری) اداره کړي او نه د یې د لبنان د باندي له کومو دیني اړخونو سره اړیکې ساتي، چې د دې ډلې مشري (نبيیه بري) کوله.

خو دوهي ډلي (ايران پلوه شيعه گانو) غوښتل همغه د موسى صدر تگلاره بايد جاري وساتل شي، او يو شيعي حکومت رامنځته کړای شي، دوی غوښتل چي د امل نظامي څانگه دي له ايراني انقلاب سره نښتې وي، خو د دوی مشکل دا وو چي دوی مشر نه درلودو.

ايراني حکومت هم د دوهم موقف حامي وو، هغوی يوازي د موسى صدر نه پوزي ته راغلي ول، د صدر د تری تم (ترور) کېدلو وروسته د دوی مشکل حل شوی وو نو ځکه ئې حسن نصرالله ته فرصت او چانس برابر کړ چي د حزب الله واک منحصر کړي، نصر الله تر موسى صدر ايران ته ډېر وفادار پاته شو. وخت ثابته کړه چي ا يران په لبنان کي خپل سازشونه تر يو حده بریا ته نږدې کړل.

اوس د حسن نصر الله په فتوی د ورځي په لسگونو شيعي ځوانان په سوريه او يمن کي جنگېږي او وژل کېږي، دی او خامنه ای په گډه د خميني سازشي پلان تطبيق کوي، د دوی ستر اهداف دا دي چي څنگه عرب هیوادو نه نا امنه کړي او بیا هلته وړو کي شيعي اقليتونه د نظام سر ته پورته کړي، ايران نن په سيمه کي د يوه بدکردار همسايه رول لوبوي، د افغانستان، پاکستان، عراق او يمن شيعي اقليتونو نه د پيسو او ايراني تابعيت په لالچ کي ځوانان د جگړو لپاره روزي، د فاطميون گوند تر شعار لاندي د دوی په زرگونو اجير ځواکونه په سور يې او يمن کي جنگېږي، د ځينو ايراني ليکوالانو دا جمله چي "جنگ قادسيه هنوز هم ادامه دارد" د حال په ژبه ډېر څه بيانوي.

وما علينا الا البلاغ

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**